

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

ในการวิจัย การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยจะนำเสนอผลการวิจัยความสำคัญ ดังนี้

1. วัตถุประสงค์การวิจัย
2. สมมติฐานการวิจัย
3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง
4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย
5. การวิเคราะห์ข้อมูล
6. สรุปผลการวิจัย
7. อภิปรายผล
8. ข้อเสนอแนะ

1. วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์
2. เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตาม เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และเขตเลือกตั้ง
3. เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

2. สมมติฐานการวิจัย

1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง
2. คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกัน

3. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1. ประชากรที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนทั้ง 36 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ชุมชนละ 10 คน เป็นประชากรที่ใช้ในการวิจัย จำนวน 360 คน

3.2. กลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการวิจัย ได้แก่ คณะกรรมการชุมชนทั้ง 36 ชุมชน ในเขตเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 186 คน โดยใช้ตารางสำเร็จรูปหาขนาดของกลุ่มตัวอย่างของ เครจซี และมอร์แกน (Krejcie and Morgan) (สมเด็จพระดิ เกียรติเจริญ, 2552 :55) และการเลือกตัวอย่างด้วยการสุ่มแบบแบ่งชั้นภูมิ (Stratified Random Sample) และวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sample) โดยการจับฉลาก (Lottery method) โดยเฉลี่ยแล้วจะได้ชุมชนละ ไม่น้อยกว่า 5 คน แต่ไม่เกิน 7 คน เป็นกลุ่มตัวอย่างจำนวนครบ 186 คน

4. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ลักษณะของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยครั้งนี้เป็น แบบสอบถาม ปลายเปิดและปลายเปิด แบ่งออกเป็น 3 ตอน ดังนี้

ตอนที่ 1 เป็นแบบสอบถามปลายเปิดเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ประกอบด้วย เพศ อาชีพ ระดับการศึกษาและเขตเลือกตั้ง

ตอนที่ 2 คำถามแบบปลายเปิดเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำนวน 4 ด้าน โดยแบ่งระดับการมีส่วนร่วมเป็น 5 ระดับ คือ เป็นประจำ บ่อยครั้ง บางครั้ง นานๆ ครั้ง และแทบจะไม่เคย

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะแนวทางในการพัฒนาการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

5. การวิเคราะห์ข้อมูล

การวิเคราะห์ข้อมูลใช้โปรแกรมสำเร็จรูปคอมพิวเตอร์ สถิติที่ใช้ได้แก่ การแจกแจงความถี่ ค่าเฉลี่ย ค่าร้อยละ ค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน การเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ใช้สถิติ t-test (Independent Sample) การวิเคราะห์ความแปรปรวนทางเดียว (One-way ANOVA) โดยกำหนดนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 กรณีพบความแตกต่างใช้วิธีการวิเคราะห์เปรียบเทียบรายคู่ของ Scheffe และวิเคราะห์ข้อเสนอแนะโดยการแจกแจงความถี่ และการพรรณนาความ

6. สรุปผลการวิจัย

การวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยจะได้นำเสนอผลการวิจัย ดังนี้

6.1. ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม ซึ่งสามารถอธิบายลักษณะต่างๆ ได้ดังนี้
จำแนกตาม เพศ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 109 คน (ร้อยละ 58.60) และรองลงมา เป็นเพศชาย จำนวน 77 คน (ร้อยละ 41.40)

จำแนกตาม อาชีพ พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว จำนวน 65 คน (ร้อยละ 34.90) รองลงมาเรียงตามลำดับ ดังนี้ รับจ้าง จำนวน 45 คน (ร้อยละ 24.20) อื่นๆ จำนวน 34 คน (ร้อยละ 18.30) เกษตรกร จำนวน 18 คน (ร้อยละ 9.70) รับราชการ จำนวน 16 คน (ร้อยละ 8.60) และพนักงานบริษัท จำนวน 8 คน (ร้อยละ 4.30)

จำแนกตาม ระดับการศึกษา พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่มีระดับการศึกษาอยู่ในประถมศึกษา จำนวน 66 คน (ร้อยละ 35.50) รองลงมาเรียงตามลำดับ ดังนี้ มัธยมศึกษาตอนต้น/ปวช. จำนวน 52 คน (ร้อยละ 28.00) ปวส./อนุปริญญา จำนวน 43 คน (ร้อยละ 23.10) และปริญญาตรีหรือสูงกว่า 25 คน (ร้อยละ 13.40)

จำแนกตาม เขตเลือกตั้ง พบว่าผู้ตอบแบบสอบถาม ส่วนใหญ่คือเขตเลือกตั้งที่ 3 จำนวน 68 คน (ร้อยละ 36.56) รองลงมาเรียงตามลำดับ ดังนี้เขตเลือกตั้งที่ 1 จำนวน 60 คน (ร้อยละ 32.26) และเขตเลือกตั้งที่ 2 จำนวน 58 คน (ร้อยละ 31.18)

6.2. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมและจำแนกเป็นรายด้าน โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายได้พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ใน ระดับปานกลาง จำนวน 3 ด้าน เรียงลำดับค่าเฉลี่ยจากมากไปน้อย คือ ด้านการมีส่วนร่วมใน การดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจและด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและ ประเมินผลและการมีส่วนร่วมในระดับมาก จำนวน 1 ด้าน คือ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ได้รับผลประโยชน์

6.3. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วม อยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ร่วมตัดสินใจในแผนงาน ของเทศบาล ร่วมตัดสินใจในกิจกรรมของเทศบาล ร่วมตัดสินใจในโครงการของเทศบาล มี ส่วนร่วมในการตัดสินใจแก้ไขปัญหาของเทศบาลและแสดงประชามติการคัดค้านถ้าเทศบาล ดำเนินโครงการหรือกิจกรรมไม่ถูกต้อง และการมีส่วนร่วมในระดับมาก 4 ด้าน เรียง ตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ เสนอแผนงาน ต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ เสนอโครงการ ต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อนำไปสู่การ จัดทำแผนพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ ให้คำปรึกษากับตัวแทนชุมชนในการแก้ไขปัญหาต่าง ๆ ของชุมชน และเสนอกิจกรรม ต่อที่ประชุมประชาคมเพื่อนำ ไปสู่การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล เมืองกาฬสินธุ์

6.4. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการ ดำเนินการ จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การ มีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 5 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ เข้าร่วมเป็น กรรมการหรือได้ร่วมคัดเลือกผู้แทนประชาคมเพื่อเป็นคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ให้ความ ร่วมมือสนับสนุน เช่น วัสดุอุปกรณ์ส่วนตัว/แรงงาน ให้แก่เทศบาลเพื่อร่วมดำเนินการตามแผน ยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล ร่วมตรวจสอบความถูกต้องของแผนยุทธศาสตร์การ พัฒนา เทศบาล แสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสม หรือไม่สมประโยชน์ต่อ กิจกรรม ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล และแสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความ ไม่เหมาะสม หรือไม่สมประโยชน์ต่อโครงการ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล และการ

มีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 3 ด้าน เรียงตามลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือให้ความร่วมมือปฏิบัติตามกิจกรรมที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในชุมชน ให้ความร่วมมือปฏิบัติตามโครงการที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในชุมชน และให้ความร่วมมือปฏิบัติตามนโยบายแผนงานที่เทศบาลได้นำไปดำเนินการในชุมชน

6.5. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับมาก เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่า การมีส่วนร่วมอยู่ในระดับมาก 6 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ กิจกรรมที่เทศบาลดำเนินการประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง โครงการที่เทศบาลดำเนินการประชาชนในชุมชนได้รับประโยชน์โดยตรง บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามโครงการที่ท่านได้นำเสนอ บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามลำดับความจำเป็นและความสำคัญของปัญหาที่ท่านได้นำเสนอ บริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามกิจกรรมที่ท่านได้นำเสนอ และบริการสาธารณสุขประโยชน์ที่เทศบาลจัดสรรให้เป็นไปตามแผนงานที่ท่านได้นำเสนอ และการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 1 ด้าน คือ ได้รับการอุดหนุน/ค่าตอบแทน/ของรางวัลจากเทศบาล ในการเข้าร่วมดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล

6.6. ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล จำแนกเป็นรายข้อ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง เมื่อจำแนกเป็นรายข้อ พบว่าการมีส่วนร่วมอยู่ในระดับปานกลาง 8 ข้อ เรียงลำดับจากค่าเฉลี่ยมากไปน้อย คือ ร่วมติดตามผลความคืบหน้ากับเทศบาลในการดำเนินโครงการ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลดำเนินการ ร่วมติดตามผลความคืบหน้ากับเทศบาลในการดำเนินกิจกรรม ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลดำเนินการ ร่วมตรวจสอบการดำเนิน กิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลดำเนินการ ร่วมประเมินผลการดำเนินกิจกรรมตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลที่เทศบาลดำเนินการ สอบถามผู้รับผิดชอบกิจกรรมเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการพัฒนาศูนย์เทศบาล ร่วมประเมินผลการดำเนิน โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลที่เทศบาลดำเนินการ สอบถามผู้รับผิดชอบโครงการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาการพัฒนาศูนย์เทศบาล และร่วมตรวจสอบการดำเนิน โครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาศูนย์เทศบาลดำเนินการ

6.7. แสดงผลการเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ อาชีพ ระดับการศึกษาและเขตเลือกตั้ง ดังนี้

6.6.1. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ โดยรวมทุกด้านไม่แตกต่างกัน

6.6.2. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมทุกด้านและรายด้านดังต่อไปนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.6.3. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา โดยรวมและรายด้านไม่แตกต่างกัน

6.6.4. การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาไปปฏิบัติของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเขตเลือกตั้ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายได้ พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

6.8. ผลการวิเคราะห์ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ มีดังนี้

คณะกรรมการชุมชน ได้ให้ข้อเสนอแนะเกี่ยวกับ การมีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยเรียงตามลำดับความถี่สูงสุดไปหาลำดับสามอันดับ ได้แก่ เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรส่งเสริมให้มีการพัฒนาชุมชนต้นแบบเป็นตัวอย่างของการพัฒนาชุมชน โดยมีผู้นำชุมชนที่เข้มแข็ง ควบคู่ไปกับการให้ผู้นำชุมชนเข้าอบรมเพื่อปรับเปลี่ยนความคิดในการทำงานและเติมเต็มความรู้ใหม่ๆอยู่เสมอ มีการประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนที่ชัดเจนและทำถึงและควรสร้างแรงจูงใจโดยจัดสวัสดิการให้แก่คณะกรรมการชุมชนในรูปแบบของ เงินอุดหนุน ค่าตอบแทนหรือของรางวัล

7. อภิปรายผล

จากการวิจัยเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผู้วิจัยนำมาอภิปรายผล ดังนี้

สมมติฐานที่ 1 การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง

ผลการวิจัย พบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับการมีส่วนร่วมปานกลาง ซึ่งเป็นไปตามสมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้งนี้อาจเป็นเพราะว่า

การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ อยู่ในระดับปานกลาง ผลการวิจัยปรากฏเช่นนี้ อภิปรายได้ว่า คณะกรรมการชุมชนมีความรู้ดีกว่าเมื่อถึงขั้นก่อนการปฏิบัติงานจริง เจ้าหน้าที่ของเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์เท่านั้นที่จะดำเนินการทั้งหมดและความคิดการตัดสินใจและการดำเนินการ โครงการต่าง ๆ ขึ้นอยู่กับผู้บริหารสมาชิกสภาเทศบาลเท่านั้นจึงลดบทบาทการมีส่วนร่วมของตนลง อีกทั้งเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ขาดกลยุทธในการสร้างแรงจูงใจให้แก่คณะกรรมการชุมชนในการเข้ามีส่วนร่วมและขาดการประชาสัมพันธ์การเข้าร่วมในการดำเนินการต่าง ๆ เกี่ยวกับการวางแผนที่ชัดเจนและทั่วถึง ซึ่งผลการวิจัยในประเด็นนี้สอดคล้องกับผลการวิจัยของ ขนิษฐา ศรีนนท์ (2543 : 78-79) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนต่อการวางแผนพัฒนา ผลการศึกษาพบว่า กลุ่มตัวอย่างการมีส่วนร่วมในการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี อยู่ในระดับปานกลาง และผลการวิจัยของ สุภารัตน์ อาษาไชย (2551 : บทคัดย่อ) ที่ได้ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการศึกษาพบว่า ระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ โดยรวมอยู่ในระดับปานกลาง

สมมติฐานที่ 2 คณะกรรมการชุมชนที่มี เพศ อาชีพ ระดับการศึกษา และเขตเลือกตั้งแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์แตกต่างกัน

1. จำแนกตามเพศ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะเพศไม่ได้มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม เนื่องจากปัจจุบันทุกเพศมีสิทธิ เสรีภาพในการดำรงชีวิตได้อย่างเท่าเทียมกัน ผลวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ เนียมตะขาบ (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ผลเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีเพศ แตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลคำเขื่อนแก้วไม่แตกต่างกัน เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของ สุวรรรัตน์ อาณาไฉย (2551 : บทคัดย่อ) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ ผลการทดสอบสมมติฐาน พบว่า ประชาชนที่มีเพศแตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลหนองสอ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ไม่แตกต่างกัน

2. จำแนกตามอาชีพ พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ โดยรวมทุกด้านและรายด้านดังต่อไปนี้ ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผลมีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะรูปแบบของการประกอบอาชีพของแต่ละบุคคลไม่เหมือนกัน ปัญหาความและต้องการจึงมีความแตกต่างกัน ผลวิจัยในครั้งนี้ สอดคล้องกับงานวิจัยของ งามดา สุขประเสริฐ (2543 : 68) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนด้านการบริหารองค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะ : กรณีองค์การบริหารส่วนตำบลเสม็ด อำเภอเมืองชลบุรี ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มี อาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมในการบริหารงานแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เช่นเดียวกันกับงานวิจัยของขนิษฐา ศรีนนท์ (2543 : 78 – 79) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนา ผลการเปรียบเทียบ พบว่า คณะกรรมการชุมชนที่มี อาชีพ แตกต่างกัน มีส่วนร่วมของชุมชนย่อยต่อการวางแผนพัฒนาเทศบาลนครนนทบุรี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของ จิรศักดิ์ สีใจเจริญ (2543 : 72 – 73)

ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบล ศึกษาเฉพาะกรณี อำเภอบ้านโฮ้ง จังหวัดลำพูน ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนในการบริหารงานขององค์การบริหารส่วนตำบลแตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของ นภรัตน์ เจริญรัตน์ (2545 : 79 – 80) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่ ผลการเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีอาชีพแตกต่างกัน มีส่วนร่วมของประชาชนต่อการพัฒนาเทศบาลนครเชียงใหม่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผลงานวิจัยของ คูฟแมน (Koufman, 1949 : 7) ที่ศึกษาปัจจัยที่เกี่ยวข้องกับการพัฒนาชุมชนในชนบทพบว่า อาชีพ มีความสัมพันธ์กับระดับการมีส่วนร่วมของประชาชนที่แตกต่างกัน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05

3. จำแนกตามระดับการศึกษา พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามระดับการศึกษา ไม่แตกต่างกันทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะระดับการศึกษา ไม่ได้มีความสำคัญต่อการมีส่วนร่วม เนื่องจากปัจจุบันการแสดงออกทางความคิดเห็น การศึกษาสามารถมีส่วนร่วมเท่าเทียมกัน ผลวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยของ สุภาพ เนียมตะขาบ (2550) ที่ศึกษาเรื่อง การมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลคำเขื่อนแก้ว อำเภอคำเขื่อนแก้ว จังหวัดยโสธร ผลเปรียบเทียบ พบว่า ประชาชนที่มีการศึกษาแตกต่างกัน มีความคิดเห็นต่อสภาพปัญหาและอุปสรรคในการมีส่วนร่วมของประชาชนในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลคำเขื่อนแก้วไม่แตกต่างกัน

4. จำแนกตามเขตเลือกตั้ง พบว่า การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเขตเลือกตั้ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน พิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ เขตเลือกตั้งที่ 1 แตกต่างจากเขตเลือกตั้งที่ 3 อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 อาจเป็นเพราะ เขตเลือกตั้งที่ 1 เป็นพื้นที่ด้านหน้าที่เข้าสู่ตัวเมืองซึ่งส่วนใหญ่เป็นย่านการค้า ย่านธุรกิจ มีรายได้ต่อหัวสูงและต้องเผชิญปัญหาค่าครองชีพสูง มีการแข่งขันการประกอบอาชีพสูงตามไปด้วย เป็นย่านการค้าธุรกิจที่ประชาชนต้องทำมาหากินกันในช่วงกลางวัน จึงไม่มีเวลาพอที่จะเข้ามามีส่วนร่วมมากนัก ส่วนเขตเลือกตั้งที่ 3 เป็นย่านเกษตรกรรม ประชาชนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรเป็นหลัก มีรายได้ต่ำ ไม่เพียงพอกับรายจ่าย ประชาชนส่วนใหญ่มีรายได้ต่ำ ไม่มีรายได้ที่มั่นคงถาวร

พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่เกษตรกรรมที่มีขอบเขตมากกว่าเขตเลือกตั้งที่ 1 ประชาชนส่วนใหญ่มีอาชีพเป็นเกษตรกรจึงมีเวลาว่างมากกว่าเขตเลือกตั้งที่ 1

8. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัย เรื่อง การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบประเด็นหลายประเด็นที่เป็นประโยชน์ต่อการนำไปใช้ ดังนี้

8.1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

8.1.1. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 1 เพื่อศึกษาระดับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบว่ามีจุดด้อย ได้แก่ ด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แสดงประชามติการคัดค้านถ้าเทศบาลดำเนินโครงการหรือกิจกรรมไม่ถูกต้อง ($\bar{X} = 2.72$) ด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินการ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ แสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสม หรือไม่สมประโยชน์ต่อโครงการ ตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล ($\bar{X} = 3.04$) ด้านการมีส่วนร่วมในการได้รับผลประโยชน์ ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ได้รับการอุดหนุน/ค่าตอบแทน/ของรางวัลจากเทศบาล ในการเข้าร่วมดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล ($\bar{X} = 3.28$) และด้านการมีส่วนร่วมในการติดตามและประเมินผล ข้อที่มีค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลดำเนินการ ($\bar{X} = 3.10$) ดังนั้นควรจะดำเนินการดังนี้

- 1) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรให้คณะกรรมการชุมชนได้แสดงออกด้านประชามติการคัดค้านถ้าเทศบาลดำเนินโครงการหรือกิจกรรมที่ไม่ถูกต้อง อย่างอิสระและเต็มที่ เพื่อนำข้อคัดค้านมาแก้ไขปรับปรุงการดำเนินงานของเทศบาลต่อไป
- 2) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรให้คณะกรรมการชุมชนได้แสดงออกหรือให้ความเห็นเกี่ยวกับความไม่เหมาะสม หรือไม่สมประโยชน์ต่อโครงการที่ได้ดำเนินการไปแล้วหรือที่ยังไม่ได้ดำเนินการ เพื่อนำความคิดเห็นที่ได้นำมาแก้ไข ปรับปรุงในการดำเนินการโครงการครั้งต่อไป
- 3) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรสร้างแรงจูงใจให้แก่คณะกรรมการชุมชนที่เข้ามามีส่วนร่วม โดยการอุดหนุน/ค่าตอบแทน/ของรางวัลให้แก่คณะกรรมการชุมชน ที่เข้าร่วมดำเนินโครงการ/กิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาล

4) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรเพิ่มช่องทางให้คณะกรรมการในการร่วมตรวจสอบการดำเนินโครงการตามแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาล เพื่อความถูกต้องและความโปร่งใส

8.1.2. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 2

เพื่อเปรียบเทียบการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเพศ ระดับการศึกษา และเขตเลือกตั้ง พบว่า มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 ดังนี้

1) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามอาชีพ มีความแตกต่างอันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยคณะกรรมการชุมชนที่ประกอบอาชีพรับจ้าง และอาชีพอื่น ๆ มีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์โดยรวม สูงกว่าคณะกรรมการที่ประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ดังนั้นควรดำเนินการ ดังนี้

1.1) ส่งเสริมและสนับสนุนให้คณะกรรมการชุมชนซึ่งประกอบอาชีพค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว ได้เข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ เพื่อจะให้เกิดความหลากหลายของความคิดสติปัญญาที่ดี

1.2) ส่งเสริมและสนับสนุนให้ประชาชนทุกกลุ่มอาชีพเข้ามามีส่วนร่วมในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

2) การมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ จำแนกตามเขตเลือกตั้ง มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 โดยด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจ พบว่า เขตเลือกตั้งที่ 1 แตกต่างจากเขตเลือกตั้งที่ 3

2.1) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรสร้างความเข้าใจแก่คณะกรรมการชุมชนให้เห็นความสำคัญของการจัดทำแผนว่าจะส่งผลต่อชุมชนมากน้อยแค่ไหน

2.2) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรลงพื้นที่ เข้าถึงชุมชนโดยการ จัดประชาคมให้ประชาชนสามารถเข้าร่วมแสดงความคิดเห็น สามารถเข้าร่วมในกิจกรรมต่างๆ ของเทศบาล โดยจัดในห้วงเวลาที่สะดวกอาจจะเป็นตอนเย็นหลังเลิกงาน

8.1.3. ผลการวิจัยจากวัตถุประสงค์ข้อที่ 3

เพื่อศึกษาข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชน ในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์ พบ ประเด็นที่ควรดำเนินการ ดังนี้

1) กระทรวงมหาดไทย กระทรวงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง และองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรมีนโยบายกำหนดทิศทางการปกครองท้องถิ่นให้เป็นไปในทิศทางเดียวกัน โดยมีการปลูกจิตสำนึกให้ประชาชนในท้องถิ่นเป็นแกนหลักของการพัฒนา โดยเข้ามามีส่วนร่วมในทุกกระบวนการ และปลูกจิตสำนึกในภูมิปัญญาท้องถิ่นและยึดหลักเศรษฐกิจพอเพียง ตลอดจนการส่งเสริมในเรื่องการอบรม สัมมนาให้ความรู้ในเรื่องการมีส่วนร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างสม่ำเสมอควบคู่กับการปฏิบัติจริงในการเข้ามามีส่วนร่วมที่จะพัฒนาท้องถิ่น ด้วยความรักความผูกพันในศิลปวัฒนธรรมพื้นบ้าน อันจะส่งผลให้การมีส่วนร่วมของประชาชน มีระดับการมีส่วนร่วมที่มากขึ้น

2) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรจัดประชุมประชาคม อย่างน้อยเดือนละครั้ง หรืออาจจัดประชุม 3 เดือนต่อครั้ง เพื่อพบปะคณะกรรมการชุมชนและรับทราบความต้องการหรือปัญหาความเดือดร้อนต่าง ๆ อีกทั้งควรมีการรายงานผลการปฏิบัติงาน หรือผลการดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ที่บรรจุในแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อเปิดโอกาสให้คณะกรรมการชุมชนได้รับรู้ และซักถาม หากเกิดกรณีสงสัย ซึ่งจะทำการดำเนินงานเป็นไปอย่างโปร่งใส สามารถตรวจสอบได้ว่าเป็นไปตามแผนพัฒนาเทศบาลหรือไม่ อย่างไร มีการนำปัญหาความ ต้องการของชุมชนมาสู่การแก้ไขหรือพัฒนาอย่างไรบ้าง

3) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ต้องเอาใจใส่ในด้านการสร้างความมั่นคงในครอบครัวให้กับสมาชิกในชุมชนอย่างจริงจัง ส่งเสริมสนับสนุนการประกอบอาชีพภายในชุมชน ภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงที่จะต้องให้ครอบครัวพึ่งพาตนเองได้ ส่งเสริมให้มีการออมเพื่อเป็นทุนในครอบครัว และเป็นพี่เลี้ยงหรือผู้ชี้แนะแนวทางในการปฏิบัติ เพื่อให้มีความมั่นคงในครอบครัว โดยที่จะต้องไม่เป็นผู้ให้ตลอดไป เพื่อให้สมาชิกชุมชนได้เกิดกระบวนการเรียนรู้ด้วย

ตนเอง และอยากที่จะปฏิบัติด้วยตนเอง เพื่อให้ตนเองและชุมชนมีชีวิตที่ดี และสามารถที่จะ รอดปลอดภัยในสังคมได้

4) เทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ควรเพิ่มช่องทางการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ เกี่ยวกับการวางแผนพัฒนาที่ชัดเจน ได้แก่ เคมเบิลท้องถิ่น หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น แผ่นพับ ประชาสัมพันธ์ และเสียงตามสายของแต่ละชุมชน หรือการเสวนาเวทีสาธารณะ และการ ถ่ายทอดสดการประชุมผ่านทางสถานีโทรทัศน์เคเบิลทีวีในท้องถิ่น รายการวิทยุ และระบบ วิดีโอคอนเฟอเรนซ์ หรือการประชุมทางเครือข่าย แม้ว่าการกระทำดังกล่าวจะเป็นการเพิ่ม ค่าใช้จ่ายให้มากยิ่งขึ้น แต่จะทำให้ประชาชนสามารถเข้าถึงข้อมูลได้สะดวกและรวดเร็วยิ่งขึ้น

8.2. ข้อเสนอแนะเพื่อการศึกษาในคราวต่อไป

ในการศึกษารั้งต่อไปควรดำเนินการดังต่อไปนี้

8.2.1. ควรศึกษาปัจจัยที่มีผลต่อการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการชุมชนในการ จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัดกาฬสินธุ์

8.2.2. ความมีการศึกษาในเชิงลึกเกี่ยวกับการมีส่วนร่วมของคณะกรรมการ ชุมชนในการจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเทศบาลเมืองกาฬสินธุ์ อำเภอเมือง จังหวัด กาฬสินธุ์ และพื้นที่อื่น ๆ เพื่อนำข้อมูลมาเปรียบเทียบกัน